«Ἐγώ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή»
(Ἰωάν. ιδ´ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
πνεῦμά ἐστι
καὶ ζωή ἐστι»
(Ἰωάν. ς´ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΕ´. — Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Νοεμβρίου 1935 — Ἀριθ. 1212

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ἐὰν στειρεύσουν τὰ ὕδατα κάποιας πηγῆς δημοσίας, θὰ αἰσθανθοῦν τὴν στέρησιν πολλοί. Θὰ περνοῦν ἀπὸ τὴν στειρευμένην πηγὴν ὁδοιπόροι μὲ τὴν ἐλπίδα ν᾽ ἀνακουφίσουν τὴν δίψαν των, καὶ ἀντὶ νὰ δροσισθοῦν θ᾽ ἀπομακρύνωνται ἀπογοητευμένοι. Ὅλοι δὲ οἱ περίοικοι, ὅσοι ἐγκατεστάθησαν ἐκεῖ μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἔχουν πάντοτε νερὸν διὰ τὰς ποικίλας ἀνάγκας των, θὰ εὑρεθοῦν τώρα, ἂν μὴ εἰς ἀδιέξοδον, ἀσφαλῶς ὅμως εἰς μεγάλην στενοχωρίαν.

Ὑποθέσατε ὅμως, ὅτι ἡ πηγὴ δὲν στειρεύει, μολύνονται ὅμως τὰ νερά της. Τί θὰ συμβῇ; Ἑστία κοινοῦ κινδύνου ἐγκαθίσταται ἀκριβῶς ἐκεῖ, ὁπόθεν μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀνεπήδα δροσερὸν καὶ ζωογόνον νάμα. Ὁ κίνδυνος ἀπειλεῖ τὴν ὑγείαν ἢ καὶ τὴν ζωὴν ὅλων τῶν ὑδρευομένων καὶ τὸ μόλυσμα ἐντὸς ὀλίγου θὰ λάβῃ τὴν μορφὴν ἀσθενείας ἐπιδημικῆς.

Κάτι ἀνάλογον συμβαίνει, ἀναγνῶστά μου, καὶ εἰς τὰς πνευματικάς μας σχέσεις, ὅπου σημειοῦνται τοιαῦται ἀπότομοι στειρεύσεις ἢ καὶ ἐπίφοβοι μολυσμοὶ πηγῶν ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν διὰ τῆς καταπτώσεως ἢ διαφθορᾶς χαρακτήρων, ποὺ ἐθεωροῦντο μέχρι πρὸ ὀλίγου ἀλύγιστοι. Ἄκουσε, τί μᾶς λέγει ὁ Σολομῶν. «Ὥσπερ εἴ τις πηγὴν φράσσοι καὶ ὕδατος ἔξοδον λυμαίνοιτο, οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεπτωκέναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς» (Παροιμ. κε´ 25). Φράξε τὸ νερὸν μιᾶς πηγῆς εἰς τρόπον, ὥστε νὰ πάρῃ ἄλλον δρόμον καὶ συνεπῶς νὰ στειρεύσῃ ἡ πηγὴ δι᾽ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μέχρι πρὸ ὀλίγου ὑδρεύοντο ἀπ᾽ αὐτήν. Ἢ φέρε μίαν οἱανδήποτε βλάβην εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἀναπηδᾷ τὸ νερόν. Εἴτε βλάβην, ἡ ὁποία νὰ συντελῇ ὥστε τὸ νερὸν νὰ χάνεται, εἴτε βλάβην, ἡ ὁποία νὰ μολύνῃ αὐτό. Τί θὰ γίνῃ, τὸ εἴπομεν ἤδη. Κάτι παρόμοιον θὰ συμβῇ καὶ ἐὰν ὁ δίκαιος πέσῃ ἐμπρὸς εἰς τὸν ἀσεβῆ. Δηλαδὴ ἐὰν ὁ δίκαιος παρεκτραπῇ εἰς πρᾶξίν τινα, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν θὰ ἐπερίμενε νὰ διαπραχθῇ ἀπὸ μίαν τοιαύτην ἠθικὴν προσωπικότητα· ἢ ἐὰν παρασυρθῇ ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ ἀσεβοῦς καὶ ἐξομοιωθῇ πρὸς αὐτόν· ἢ ἐὰν δειλιάσῃ ὁ δίκαιος καὶ ἐκ δειλίας προδώσῃ τὸ καθῆκόν του.

Καὶ ποία σχέσις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν; θὰ ἐρωτήσῃς ἴσως, ἀναγνῶστά μου. Ποία ὁμοιότης ὑπάρχει μεταξὺ μιᾶς πηγῆς νεροῦ καὶ ἑνὸς δικαίου; Καὶ ποία ἀναλογία μὲ τὴν μόλυνσιν ἢ τὴν στείρευσιν μιᾶς πηγῆς καὶ μὲ τὴν πτῶσιν ἢ ἐξαχρείωσιν ἑνὸς δικαίου; Θὰ τὴν ἀνακαλύψῃς ἀμέσως, ἐὰν ἐνθυμηθῇς ὅτι ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἐσυνείθισαν νὰ βλέπουν πιστὸν καὶ ἀκριβῆ τηρητὴν τοῦ καθήκοντός του, ἀποτελεῖ πλέον δημοσίαν καὶ γνωστὴν εἰς πολλοὺς προσωπικότητα, τῆς ὁποίας τὸ παράδειγμα εἶνε ἱκανὸν νὰ ἐπηρεάσῃ τὴν ἠθικὴν ζωὴν ὁλοκλήρου κοινωνίας. Τὸ παράδειγμα ἑνὸς δικαίου θὰ φανῇ ἴσως ὑποκρισία εἰς μερικούς, ἰδιοτροπία ἢ ἐκκεντρικότης εἰς ἄλλους, στενὴ ἀντίληψις καὶ περιορισμὸς εἰς ἐκείνους. Τί σημαίνει; Γεγονὸς εἶνε, ὅτι θὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴν πολλῶν καί, ἐὰν θὰ τὸ ἐπικρίνουν μερικοί, θὰ τὸ ἐπικροτήσουν ἄλλοι. Θὰ χρησιμεύσῃ ὡς φωτεινὸς ὁδηγός, ὡς πηγὴ δροσιστικοῦ ὕδατος διὰ πολλούς.

Ὤ! Ἐὰν παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα ἡ προσωπικότης αὐτὴ καμφθῇ, διαφθαρῇ, ἐξευτελισθῇ, ὁ ἀντίκτυπος ἆρά γε δὲν θὰ σημειωθῇ εἰς ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν, ἡ ὁποία τὴν παρακολουθεῖ; Καὶ τὸ ἐκ τῆς πτώσεως ταύτης σκάνδαλον δὲν θὰ δημιουργήσῃ μόλυνσιν κοινὴν καὶ δημοσίαν;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

β) Ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου κρινομένη.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἀποδεικνύεται σαφῶς, ὅτι ἡ βραδεῖα πορεία τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς καὶ ἡ βαθμιαία ἐπαύξησις ἐν τοῖς ὀργανισμοῖς τῶν ἐπὶ μέρους ἀσημάντων μεταβολῶν αὐτῶν δι᾽ ἀλλεπαλλήλων προσθηκῶν γινομένων εἰς μακρότατα διαστήματα χρόνου εἶνε ἀσύστατος πάντῃ καὶ ἀνεπίτευκτος. Αἱ μεταβολαί, ἐὰν ὄντως ἐγένοντο τοιαῦται, θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωνται ἀποτόμως καὶ δι᾽ ἅλματος, δημιουργοῦσαι εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτῶν νέον διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ ἀτόμου καὶ προσὸν σοβαρόν, δυνάμενον νὰ προστατεύῃ αὐτὸ ἐν τῷ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνι, ἐὰν θὰ ἠθέλομεν ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ χάριν εἰς τὴν ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν νὰ περισώσῃ τὸ ἄτομον. Οὕτω τὸ κολοσσιαῖον τῶν χρονικῶν διαστημάτων ἀποτελεῖ ὀλέθριον στοιχεῖον διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς. • •

Εἰς τὰ ἀνωτέρω θὰ ἠδύνατο νὰ προστεθῇ, ὅτι καὶ τὸ ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀτόμων, παρ' οἷς ἠσκήθη δῆθεν ἡ φυσικὴ ἐπιλογή, δημιουργηθὲν ὑπὸ τοῦ Δαρβίνου πλεονέκτημα ταύτης ἐπὶ τῆς τεχνητῆς ἐπιλογῆς, δὲν εἶνε βάσιμον. Διότι ἐὰν ὄντως τὰ πράγματα συνέβαινον, ὡς ὁ Δαρβῖνος ἐφαντάσθη αὐτά, τότε αἱ μεταβολαὶ λόγῳ τῆς πληθύος τῶν ἀτόμων θὰ ἔπρεπε νὰ γίνωνται κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν καὶ ὅλως ἀκανονίστως, ὅπως ἡ τύχη καὶ ἡ σύμπτωσις θὰ κατηύθυνεν. Ἐπὶ πλέον θὰ ἔπρεπε νὰ εἶνε συνεχεῖς. Ἀλλά, καθὼς παρατηρεῖ ὁ de Sinéty [1], ὅσῳ περισσότερον ἐξετάζεται καὶ γινώσκεται ὁ κόσμος τῶν ἀπολιθωμάτων, ὁ ὑπὸ τῆς παλαιοντολογίας σπουδαζόμενος, τόσῳ καθίσταται προδηλότερον, ὅτι ἡ ἐξέλιξις ἠκολούθησε γραμμὰς λίαν καθωρισμένας καὶ ἔλαβε χώραν ἡ λεγομένη ὀ ρ θ ο γ έ ν ε σ ι ς.

Οὕτω ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ κατ' οὐδένα λόγον παρουσιάζεται ὑπεροχωτέρα τῆς τεχνητῆς ἐπιλογῆς, ὡς διατείνεται ὁ Δαρβῖνος, ἀλλ' ὅλως τοὐναντίον ὡς διεπομένη ὑπὸ τῆς τύχης οὐχὶ δὲ ὑπὸ τοῦ λογικοῦ καὶ ἐνσυνειδήτου ἀνθρωπίνου παράγοντος ὡς ἡ τεχνητὴ ἐπιλογή, εἶνε πολλῷ μᾶλλον ἀσθενεστέρα καὶ μειονεκτικωτέρα ταύτης. Ὡς ὀρθῶς δὲ παρετηρήθη, «ἡ ἀληθὴς ἐπιλογὴ ἀποχωρίζει φυλὰς καθαράς, διατηρεῖ ταύτας, πολλαπλασιάζει αὐτάς, ἀλλ' οὐδέποτε τὰς τελειοποιεῖ»[2]. Καὶ ἐὰν δὲ ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ ἐχώρησε, καθ' ἣν διέγραψεν ὁ Δαρβῖνος πορείαν, θὰ κατέληγεν, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Farges[3], εἰς τὸ νὰ διατηρήσῃ τοὺς ὡραιοτέρους καὶ τοὺς ἁγνοτέρους τύπους, εἰς τὸ νὰ παρεμποδίσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκφυλισθῶσι καὶ ἐν μιᾷ λέξει εἰς τὸ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ εἴδη παρὰ νὰ μεταβάλῃ αὐτά. Θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ διατηρηθῶσι τὰ ἰσχυρότερα καὶ πλουσιώτερον πεπροικισμένα ἄτομα εἴδους τινός, οὐδέποτε δὲ εἰς τὸ νὰ παραγάγῃ νέα διάφορα εἴδη ἐκ προγονικοῦ τινος μεταβαλλομένου καὶ ἐκλείποντος[4]. Καὶ διὰ νὰ δώσωμεν τὸν λόγον εἰς τὸν Yves Delage[5] κεκηρυγμένον ἐξελικτικόν: «Ἡ φυσικὴ ἐπιλογὴ εἶνε ἀρχή τις ἀξιοθαύμαστος καὶ τελείως ἀκριβής. Ὅλοι εἶνε σύμφωνοι σήμερον ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου. Ἀλλὰ διαφωνοῦσιν ἐπὶ τοῦ ὁρίου τῆς δυνάμεώς της καὶ ἐπὶ τοῦ ἐὰν δύναται νὰ γεννήσῃ μορφὰς νέων εἰδῶν. Φαίνεται λίαν ἀποδεδειγμένον σήμερον, ὅτι δὲν δύναται. Ἰδοὺ τὰ ἐπιχειρήματα, ἅτινα ἀποδεικνύουσι τοῦτο. Αἱ αἰτίαι τῆς μεταβολῆς εἶνε πολὺ ἀσθενέστεραι τῶν αἰτιῶν, αἵτινες διατηροῦσι τὸ εἶδος ἀμετάβλητον. Συνεπῶς αἱ τελευταῖαι αὗται κατ' ἀνάγκην ὑπερίσχυσαν τῶν αἰτιῶν, αἵτινες προκαλοῦσι τὰς μεταβολάς. Ἡ ἐπιλογὴ εἶνε ἀνίσχυρος, διότι τὸ πλεῖστον τῶν χαρακτήρων, τοὺς ὁποίους θεωρεῖται ὅτι ἀνέπτυξεν αὕτη, εἶνε ἀνωφελεῖς καὶ δὲν παρέχουσιν εἰς αὐτὴν δυνατότητα νὰ ἐξασκηθῇ.—Εἶνε πολυάριθμοι ἐπωφελεῖς χαρακτῆρες, τοὺς ὁποίους ἡ ἐπιλογὴ δὲν ἠδυνήθη νὰ μορφώσῃ, διότι ἡ ὠφελιμότης των δὲν ἐκδηλοῦται παρὰ μόνον ὅταν οἱ χαρακτῆρες οὗτοι ἀναπτυχθῶσι πλήρως.....—Ἡ ἐπιλογὴ τῶν τυχαίων παραλλαγῶν δὲν δύναται νὰ γεννήσῃ τὰ εἴδη, διότι αἱ παραλλαγαὶ αὗται εἶνε μεμονωμέναι καὶ διὰ νὰ ἀποτελέσωσι πραγματικόν τι πλεονέκτημα, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτείνωνται εἰς πλείονας χαρακτῆρας συγχρόνως.—Ἡ ἐπιλογὴ εἶνε ἀνίσχυρος, διότι αἱ παραλλαγαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ διενεργηθῇ, καταστρέφονται ἀδιακόπως διὰ τῆς μετὰ τοῦ ἑτέρου φύλου (μὴ φέροντος τὴν παραλλαγὴν) ἐπιμιξίας καὶ γεννήσεως.—Ἡ ἐπιλογὴ δὲν εἶνε ἡ ἀληθὴς αἰτία τῆς μορφώσεως τῶν εἰδῶν, διότι ἐὰν ἦτο πραγματική, παρὰ τὰ ἀσθενῆ ἀποτελέσματά της, θὰ μετεμόρφωνεν εἶδός τι εἰς χρόνον πολὺ βραχύτερον ἐκείνου, ὅστις προδήλως εἶνε ἀναγκαῖος πρὸς τοῦτο.....Τὸ συμπέρασμα εἶνε, ὅτι ἡ ἐπιλογὴ εἶνε ἀνίσχυρος νὰ μορφώσῃ νέα εἴδη. Ὁ ρόλος της ἐν τούτοις δὲν εἶνε μηδαμινός, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ἐξαφανίζῃ τὰς παραλλαγὰς τὰς ριζικῶς κακὰς καὶ νὰ διατηρῇ τὸ εἶδος ἐντὸς τοῦ φυσιολογικοῦ χαρακτῆρος. Μακρὰν τοῦ νὰ εἶνε ὄ ρ γ α ν ο ν ἐ ξ ε λ ί ξ ε ω ς δ ι ὰ τ ὰ ε ἴ δ η, ἐ γ γ υ ᾶ τ α ι π ε ρ ὶ τ ῆ ς μ ο ν ι μ ό τ η τ ο ς κ α ὶ δ ι α τ η ρ ή σ ε ω ς α ὐ τ ῶ ν».

Τοσαῦτα περὶ τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς.

(1) Ἔνθ' ἀνωτ. στήλ. 1828—1829.
(2) Guilert et Chinchole ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 336.
(3) Ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 247.
(4) Ebrard ἔνθ' ἀνωτ. σελ. 11.
(5) Μν. ἔργ. σελ. 371 καὶ Goldsmith μν. ἔργ. σελ. 281.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΑΜΑΡΤΙΑ ΜΑΣ ΑΠΟΞΕΝΩΝΕΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΟΝ

Ὁ Θεὸς προτρέπει τὸν Μωϋσῆν νὰ καταβῇ τὸ ταχύτερον ἐκ τοῦ ὄρους. Τοῦ φανερώνει δὲ καὶ τὸν λόγον, διὰ τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ καταβῇ. «Ἠ ν ό μ η σ ε γ ὰ ρ ὁ λ α ό ς σ ο υ, ὃ ν ἐ ξ ή γ α γ ε ς ἐ κ γ ῆ ς Α ἰ γ ύ π τ ο υ» (Ἐξόδ. λβ' 7). Καθὼς βλέπεις, ἀναγνῶστά μου, παύει πλέον ὁ Θεὸς νὰ ὀνομάζῃ τοὺς Ἰσραηλίτας λαὸν ἰδικόν Του. Ὁ λαός σου, λέγει πρὸς τὸν Μωϋσῆν. Ὁ λαός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκεις λόγῳ τῆς καταγωγῆς σου, καὶ τοῦ ὁποίου εἶσαι ἀρχηγὸς καὶ κυβερνήτης.

Σὰν νὰ λέμε, ἡ λατρεία αὐτή, ποὺ ἔκαμαν οἱ Ἰσραηλῖταις εἰς τὸ εἴδωλον, τοὺς ἐχώρισε καὶ τοὺς ἀπεξένωσεν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἕως χθὲς ὁ Θεὸς δὲν ἐντρέπετο νὰ ὀνομάζεται Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ηὐχαριστεῖτο νὰ λέγῃ τοὺς Ἰσραηλίτας λαὸν ἰδικόν Του. Καὶ ὄχι μόνον αὐτό. Ἀλλὰ ἐπάνω εἰς τὰ πράγματα ἔδειχνε συχνὰ πυκνὰ μιὰν ἐξαιρετικὴν πρόνοιαν διὰ τὸν λαὸν αὐτόν. Τί εἶχε κάμει γιὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον! Μήπως καὶ ἕως τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν τὸν ἔτρεφε μὲ τὸ μάννα, ποὺ τοῦ ἔβρεχε κάθε πρωΐ; Παρ' ὅλα αὐτὰ ὅμως ὁ Θεὸς δὲν ἐμποδίζεται νὰ ἀποκηρύξῃ τὸν ἀγαπημένον Του αὐτὸν λαόν, τὴν στιγμὴν ὅπου ὁ λαὸς αὐτὸς τρέχει ὀπίσω ἀπὸ ἄλλους θεοὺς καὶ παρασύρεται εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Προνόμια χορτὰ εἰς τὸν Θεόν, ὅπως τὰ νομίζουν οἱ ἄνθρωποι, δὲν ὑπάρχουν. Μᾶς κάνει ὁ Θεὸς προνομιακὸν λαόν Του, ὅταν δείχνωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ τὸν τρόπον μας καὶ τὴν συμπεριφοράν μας, ὅτι θέλομεν νὰ γίνωμεν καὶ νὰ μένωμεν λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὅμως θέλωμεν νὰ δουλεύωμεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν, ὁ Θεὸς δὲν χαρίζεται. Δὲν λογαριάζει ποιὸς ἦταν ὁ πατέρας μας καὶ οἱ πρόγονοί μας. Δὲν λογαριάζει, ἂν ἕως χθὲς μᾶς εἶχεν ἀγαπητοὺς καὶ ἐλάμβανε ξεχωριστὴν πρόνοιαν γιὰ μᾶς. Ὅταν τὰ χαλάσωμεν ἡμεῖς, τὰ χαλᾷ καὶ Ἐκεῖνος. Στὰ λέγω αὐτά, ἀναγνῶστά μου, ἐπειδὴ μερικοὶ εὐχαριστοῦνται νὰ ἀπατοῦν τὸν ἑαυτόν τους λέγοντας, πὼς ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶνε ὁ περιού-

σιος λαὸς τοῦ Κυρίου. Ἂν πράγματι εἴμεθα ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Κυρίου, ἂς τὸ δείξωμεν μὲ τὰ ἔργα μας καὶ μὲ τὴν συμπεριφοράν μας. Ἀλλοιῶς καὶ δὲν τὸ δείχνομεν, θὰ εἴμεθα πολὺ ἀνόητοι νὰ νομίζωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ νὰ μᾶς εὐνοῇ καὶ νὰ μᾶς προστατεύῃ, ἐνῷ ἡμεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος Τὸν λησμονοῦμεν, ἀλλὰ καὶ Τὸν ὑβρίζομεν μὲ τὴν διαγωγήν μας. Σὰν νὰ εἶνε ὁ Θεὸς μικρότερος ἀπὸ μᾶς. Σὰν νὰ μὴ εἶνε Κύριός μας καὶ δεσπότης μας. Σὰν νὰ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ κύριοι καὶ Ἐκεῖνος—Θεέ μου, συγχώρησέ μας διὰ τὴν βλασφημίαν—δοῦλος καὶ ὑπηρέτης μας.

Ξεῦρέ το καλά, Χριστιανέ μου. Εἶσαι παιδὶ τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνήκεις εἰς τὸν λαόν Του, ὅταν κάνῃς ἐκεῖνα, ποὺ σοῦ παρήγγειλε καὶ σοῦ ζητεῖ ὁ Θεός. Κάμνοντας ὅμως τὴν ἁμαρτίαν, φεύγεις ἀπὸ κοντά Του, ἀπομακρύνεσαι ἀπὸ τὸ σπίτι Του καὶ τὴν οἰκογένειάν Του. Καὶ ἐνῷ φαίνεται, ὅτι σωματικῶς εἶσαι πάντα εἰς τὸ ἴδιο μέρος, ψυχικῶς ἔχεις φύγει μακρυά, πολὺ μακρυά, καὶ ἔχεις ἔμβει εἰς κατάστασιν, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν. Κύτταξε, τί γίνεται καὶ τώρα μὲ τὸν Ἰσραήλ. Ἐκεῖ ποὺ τοὺς εἶχεν ἀφήσει ὁ Μωϋσῆς, ἐκεῖ βρίσκονται καὶ τώρα. Στὸ ἴδιο μέρος, στὸ ἴδιο στρατόπεδον. Κοντὰ εἰς τὸ Σινᾶ. Ἐκεῖ, ὅπου πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ὁ Θεὸς ὡμιλοῦσε πρὸς αὐτούς. Ἐκεῖ ὅπου καὶ τώρα ἀκόμη ὁμιλεῖ πρὸς τὸν Μωϋσῆν. Ὀλίγον νὰ ἐσήκωναν τὰ μάτια τους, θὰ ἔβλεπαν οἱ Ἰσραηλῖται τὴν κορυφήν, ποὺ ἕως πρὸ ὀλίγου ἐκάπνιζε καὶ ἤστραπτε. Μ' ὅλα ταῦτα εἰξεύρεις, τί λέγει ὁ Θεὸς εἰς τὸν Μωϋσῆν; «Παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἧς ἐνετειλάμην αὐτοῖς» (Ἐξόδ. λβ' 8). Τὸν δρόμον, εἰς τὸν ὁποῖον τοὺς παρήγγειλες νὰ μείνουν, τὸν ἀφῆκαν καὶ ἔφυγαν πολὺ γρήγορα ἀπὸ αὐτόν. Δὲν εἶνε πλέον κοντά Μου. Εἶνε μακρυά, πολὺ μακρυά.

Κατάλαβέ το, ἀδελφέ μου, ὅτι δὲν φθάνει μόνον νὰ φαίνεσαι, ὅτι εἶσαι σωματικῶς κοντὰ εἰς τὸν τόπον τὸν ἅγιον, ὅπου ὁ Θεὸς φανερώνει τὴν παρουσίαν Του καὶ τὴν προστασίαν Του, ἀλλὰ πρέπει καὶ ψυχικῶς νὰ μένῃς κοντὰ εἰς τὸν Θεόν. Καὶ μάθε, ὅτι ἡ ἁμαρτία ἀνοίγει ἕνα μεγάλο χάσμα, μίαν ἄβυσσον μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Θεοῦ· ἄβυσσον, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς δὲν ἐπιτρέπει ποτὲ εἰς τὸν Ἑαυτόν Του νὰ περάσῃ. Τί περιμένεις λοιπὸν ὕστερα; Δὲν καταλαβαίνεις, ὅτι μένοντας πλέον χωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεόν, θὰ κυκλωθῇς ἀπὸ ὅλα τὰ κακά;

Ἀρχιμ. † ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

14. «Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι».

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τοῦ ἐφοδιασμοῦ τούτου καὶ τῆς κατευοδώσεως τοῦ Ζηνᾶ καὶ τοῦ Ἀπολλῶ ἂς μανθάνουν καὶ οἱ ἰδικοί μας νὰ πρωτοστατοῦν καὶ νὰ ἐργάζωνται καλὰ ἔργα συντρέχοντες τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὰς ἐπειγούσας ἀνάγκας των, διὰ νὰ μὴ εἶνε ἐστερημένοι πνευματικῶν καρπῶν.

«Μανθανέτωσαν». Ἀπὸ τὸ παράδειγμα, τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃς εἰς αὐτοὺς λαμβάνων πρόνοιαν νὰ ἐφοδιάσῃς τὸν Ἀπολλῶ καὶ τὸν Ζηνᾶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν αὐτήν, ἥτις παρέχεται εἰς αὐτοὺς νὰ συντρέξωσιν ὅλοι διὰ νὰ γίνῃ ὁ ἐφοδιασμὸς πλήρης, ἂς μανθάνωσιν· ἂς διδάσκωνται καὶ ἂς ἀσκῶνται. «Ἐνῆν μοι καὶ ἑτέρως ἀνενδεεῖς ποιῆσαι τοὺς ρηθέντας, ἀλλ' οὐ βούλομαι, ὡς ἂν οἱ ἡμέτεροι μάθωσιν ἐκ τοῦ τούτους ἐφοδιάσαι, καλῶν ἔργων προΐστασθαι» (Θεοφ.).

«καὶ οἱ ἡμέτεροι». Καὶ οἱ ἰδικοί μας. Δηλαδὴ ὄχι οἱ φίλοι μας καὶ ὁ στενώτερος κύκλος τῶν οἰκείων μας, ἀλλὰ γενικῶς ὅλοι οἱ Χριστιανοί. **«καί».** Ὅπως σὺ ἔχεις μάθει τοῦτο, οὕτω ἂς τὸ μάθουν καὶ οἱ ἰδικοί μας.

«καλῶν ἔργων προΐστασθαι». Πρβλ. στίχ. 8.

«εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας». «Εἰς τὸ παρέχειν τὰς ἀναγκαίας χρείας τοῖς χρῄζουσι» (Ζυγ.). Εἰς τὰς ἀπαραιτήτους καὶ ἐπειγούσας ἀνάγκας τῶν ἀδελφῶν.

«ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι». Ἡ μὴ ἄσκησις τῆς εὐποιΐας καὶ ἀγαθοεργίας καθιστᾷ τοὺς χριστιανοὺς ὁμοίους πρὸς τὰ ἄκαρπα δένδρα.

15. «Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν».

Σὲ ἀσπάζονται ὅλοι ὅσοι εἶνε μαζύ μας. Χαιρέτησε ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀγαποῦν διὰ τὴν πίστιν. Ἡ χάρις νὰ εἶνε μὲ ὅλους σας. Γένοιτο.

«οἱ μετ' ἐμοῦ». Οἱ συνεργοὶ καὶ ἀκόλουθοί μου, οἱ συνοδεύοντές με εἰς τὴν ἀποστολικὴν πορείαν μου.

«τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει». Ἡρμηνεύθη κατὰ δύο τρόπους. Ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἀγαποῦν «πιστῶς καὶ ἀδόλως» (Οἰκ.), δεικνύοντες εἰλικρίνειαν καὶ πίστιν εἰς τὴν ἀγάπην των. Ἡ κατ' ἄλλην ἑρμηνείαν πιθανωτέραν. Ἐκείνους, οἵτινες μᾶς ἀγαποῦν «διὰ τὴν πίστιν, ὡς ὁμοπίστους» (Ζυγ.), ἡνωμένοι μαζύ μας διὰ τῆς αὐτῆς κοινῆς πίστεως. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν δηλαδή, καθ' ἣν καὶ ἐν α' 4 γράφει ὁ ἀπόστολος εἰς τὸν Τίτον ἀποκαλῶν αὐτὸν γνήσιον τέκνον «κατὰ κοινὴν πίστιν».

«Ἡ χάρις». «Ἡ παρὰ Θεοῦ εὐμένεια καὶ ἀντίληψις» (Ζυγ.).

«μετὰ πάντων ὑμῶν». Ἡ εὐλογία τοῦ ἀποστόλου ἀπευθύνεται οὐ μόνον πρὸς τὸν Τίτον, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ χριστιανούς. Ὁ τελευταῖος οὗτος ἀσπασμός, ὁ πρὸς πάντας τοὺς χριστιανοὺς τῆς Κρήτης ἀπευθυνόμενος, συνυπονοεῖ, ὅτι τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς θὰ καθίστατο γνωστὸν εἰς τὴν ὅλην ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης.

Ὅσοι ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι εὔκολοι εἰς τὸ νὰ κατηγοροῦν καὶ ἐπιπλήττουν τοὺς ἄλλους, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐνθυμοῦνται πάντοτε τὴν σοφὴν συμβουλὴν τοῦ Σειράχ, διὰ νὰ μὴ ἀδικοῦν: «Πρὶν ἐξετάσῃς, λέγει, μὴ μέμψῃ (δηλαδὴ μὴ κατηγορήσῃς)· νόησον πρῶτον καὶ τότε ἐπιτίμα».

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΟΙ ΦΟΝΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΑΣ

Τὰ αἵματα καὶ οἱ φόνοι, μὲ τοὺς ὁποίους συγγενεῖς τῶν καταπατησάντων τὴν τιμήν των προσώπων ζητοῦν ν' ἀποπλύνουν τὴν δημιουργηθεῖσαν ἠθικὴν ρυπαρότητα, δὲν εἶναι λύσις, ἀλλὰ περιπλοκὴ τῶν «δραμάτων τιμῆς» καὶ πολλαπλασιασμὸς τῶν φονικῶν ἐγκλημάτων, ἐλέγομεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον. Ἀλλὰ καὶ ἂν λείψουν αἱ τοιαῦται αἱματηραὶ τῶν συγγενῶν ἐκδικήσεις, πάλιν ἡ ἀτιμία θὰ ὁδηγήσῃ μοιραίως εἰς φόνους ποικίλης μορφῆς, προσθέτομεν εἰς τὸ παρόν.

Πρὸς ἀπόδειξιν, ἂς ἐξετάσωμεν τὴν συζυγικὴν ἀπιστίαν, τὴν καταπάτησιν τῆς συζυγικῆς τιμῆς. Μηχανεύεται ὁ ἄνδρας τὰ γνωστὰ εἰς τοὺς πολλούς, εὐκόλως δὲ καὶ εἰς ἄλλους ἀθωοτέρους μεταδιδόμενα, σατανοδίδακτα τῆς πονηρίας καὶ ἀνηθικότητος μέσα, διὰ νὰ ἑλκύσῃ εἰς τὴν παγίδα τῆς ἀτιμίας τὴν σύζυγον τοῦ ἄλλου· ἢ ἀντιθέτως ἡ γυναῖκα, διὰ νὰ ἑλκύσῃ τὸν σύζυγον τῆς ἄλλης. Καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ δὲν διαφέρει καθόλου ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ κακούργου, ποὺ ἐπρομελέτησεν, ἐκαιροφυλάκτησε καὶ ἐφόνευσε τὸ θῦμά του. Φόνος ἔγινε καὶ ἐδῶ. Φόνος τῆς συζυγίας, τῆς τιμίας καὶ σώφρονος συζυγικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία εἶναι τὸ θεμέλιον καὶ ἡ πηγὴ τῆς οἰκογενείας. Ὅπως ὁ φονεὺς καταστρέφει τὴν θαυμασίαν καὶ θεοκατασκεύαστον ἐκείνην μηχανήν, ποὺ λέγεται ὀργανισμός, σῶμα ἀνθρώπου, καὶ πρὸ παντὸς καταστρέφει τὸ μυστηριῶδες τοῦτο δῶρον τοῦ Θεοῦ, ποὺ λέγεται ζωή· οὕτω καὶ ὁ μοιχὸς καταστρέφει τὴν ἐπίσης ἱερὰν καὶ μυστηριώδη ἐκείνην συζυγίαν καὶ ζωήν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε διὰ τοῦ Μυστηρίου τοῦ γάμου. Πόσον δὲ ἱερὸς εἶναι ὁ διὰ τοῦ γάμου συναπτόμενος σύνδεσμος καὶ ποία ζωὴ δύναται δι' αὐτοῦ νὰ δημιουργηθῇ, μαρτυροῦν οἱ θεόπνευστοι ἐκεῖνοι λόγοι τοῦ ἀποστόλου Παύλου, διὰ τῶν ὁποίων παρουσιάζει τὸν γάμον ὡς εἰκόνα τῆς ἑνώσεως τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας (Ἐφεσ. 5. 32). Καὶ ὅπως ὁ φονεὺς προσβάλλει αὐτὸν τὸν Δημιουργὸν τοῦ ἀνθρώπου, διότι διαλύει βιαίως καὶ βαναύσως τὴν ἑνότητα ψυχῆς καὶ σώματος, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Δημιουργὸς παράγει προσωπικότητα καὶ ζωὴν ἀνθρώπου· οὕτω καὶ ὁ μοιχὸς καὶ ἀνήθικος προσβάλλει τὸν Θεόν, διότι διαλύει ἀτίμως τὴν ἑνότητα τῶν συζύγων, ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ γάμου. Ἀρκεῖ τὸ ἕνα μέλος, ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος, νὰ δεχθῇ εἰς τὴν ψυχήν του τὸ δηλητήριον τῆς ἀτιμίας καὶ ἀμέσως τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φονικοῦ τούτου δηλητηρίου ἐμφανίζονται. Τὸ ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ σπιτιοῦ σβύνει, τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν σύζυγον, πρὸς τὰ παιδιά, πρὸς τὴν ὅλην οἰκογένειαν νεκρώνονται, μέχρις ὅτου ἐπέλθῃ ἡ διάλυσις ἐκείνη, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ θάνατος δημιουργεῖ· δηλαδὴ χωρισμὸς τοῦ ἀνδρογύνου, διάλυσις τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, χηρεία ζωντανῶν συζύγων, ὀρφανία τέκνων. Διάλυσις ἀκόμη χειροτέρα τῆς δημιουργουμένης ὑπὸ τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν συζύγων· διότι οἱ ἐπακολουθοῦντες δικαστικοὶ ἀγῶνες, ἡ καταισχύνη, τὸ «κουτσομπολιὸ» τῶν γνωστῶν καὶ τῶν γειτόνων, αἱ κακολογίαι, τὰ μίση, μαρτυροῦν ὅτι θάνατος πολὺ χειρότερος τοῦ φυσικοῦ, θάνατος καὶ φόνος ἠθικός, ἔλαβε χώραν. Ἰδοὺ ἕνα εἶδος φόνου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁδηγεῖ ἡ ἀτιμία.

Ἀλλ' οὐχὶ σπανίως γίνεται διπλοῦς φόνος. Ὁ παρασυρόμενος εἰς τὴν συζυγικὴν ἀπιστίαν καὶ διαπράττων τὸν ἠθικὸν τοῦτον φόνον, διὰ νὰ μείνῃ ἀνενόχλητος καὶ ἐλεύθερος εἰς τοὺς σκοπούς του, προχωρεῖ καὶ εἰς τὸν ἄλλον φόνον. Ὁ ἴδιος ἢ ὁ ἐραστὴς στέλλει εἰς τὸν τάφον τὸ ἄλλο μέλος τῆς συζυγίας, τοῦ ὁποίου ἡ ὕπαρξις παρεμβάλλεται ὡς ἐμπόδιον εἰς τὸν ἄνομον καὶ ἐγκληματικὸν σύνδεσμόν των. Τοιούτου εἴδους «δράματα τιμῆς» μᾶς ἀποκαλύπτει συχνότατα ἡ σύγχρονος κοινωνία. Ὀλίγοι μῆνες ἐπέρασαν ἀφ' ὅτου ἐπαρχία ὁλόκληρος συνεταράχθη ἀπὸ τὸ φρικτόν, πολλαπλοῦν δέ, ἐκεῖνο ἔγκλημα, ποὺ ἐξεδικάσθη εἰς τὸ κακουργοδικεῖον τῆς πρωτευούσης της. Σύζυγος ὁ ἕνας καὶ πατέρας πολλῶν τέκνων· σύζυγος ἡ ἄλλη καὶ μητέρα τέκνων, συνῆψαν τοιοῦτον φονικὸν τοῦ γάμου σύνδεσμον. Καὶ ἔπειτα διὰ νὰ ἀπαλλαγοῦν καὶ οἱ δύο τῶν νομίμων συζύγων, ἐδηλητηρίασεν ὁ πρῶτος καὶ ἐθανάτωσε τὴν νόμιμον σύζυγον, ἀπεπειράθη ἡ δευτέρα νὰ δηλητηριάσῃ τὸν νόμιμον σύζυγον, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἐδηλητηρίασε κατὰ λάθος καὶ ἐθανάτωσε τὰ δύο παιδιά της· κατεδικάσθησαν δ' ἔπειτα καὶ οἱ δύο εἰς θάνατον. Δηλαδὴ δύο ἠθικοὶ φόνοι δύο οἰκογενειῶν, πέντε φόνοι καὶ θάνατοι προσώπων τῶν δύο οἰκογενειῶν!

Ἀλλ' ἂς λάβωμεν τώρα ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν πλέον εὐνοϊκὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν, ποὺ ἐπιδιώκουν οἱ διὰ τῆς ἀτιμίας φονεύοντες τὴν συζυγικὴν πίστιν καὶ ζωήν. Ὑποθέσωμεν, ὅτι ἐπέτυχαν τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὴν νόμιμον συζυγίαν, χωρὶς πολλὰς περιπετείας, ἀκόμη δέ, ὅτι ἐπέτυχαν καὶ τὴν ἐπιβράβευσιν τοῦ ἐγκλήματός των τούτου, τὴν διὰ γάμου σύζευξίν των. Διότι δυστυχῶς εἶναι σήμερον οὐχὶ δύσκολος ὁ ἄνομος καὶ ἀντιχριστιανικὸς αὐτὸς γάμος, ὁ στεφανώνων δύο μοιχοὺς διὰ τὴν μοιχικὴν διαγωγήν των! Καὶ φαντάζονται βέβαια οἱ φονεῖς αὐτοὶ τῆς πρώτης καὶ νομίμου συζυγίας, ὅτι ἔπηξαν νέαν συζυγίαν ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον!

Πλάνη καὶ μωρία οἰκτρά. Ὁ φόνος τῆς πρώτης συζυγίας θὰ ἐκδικηθῇ. Νόμοι δικαιοσύνης κυβερνοῦν τὸν κόσμον, ὅσον καὶ ἂν ὁ Ἐπόπτης τῶν νόμων τούτων μακροθυμῇ. Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου διὰ τοὺς φονεύοντας σώματα ἐφαρμόζει καὶ διὰ τοὺς φονεύοντας ψυχὴν καὶ ἠθικὴν ζωήν: «Πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται». Θὰ πάθουν δηλαδὴ αὔριον τὰ ἴδια. Ἄλλος μοιχὸς θὰ παρεμβληθῇ μεταξύ των διὰ νὰ ἀνταποδώσῃ ὅσα ἔκαμαν· διότι ἡ μανία τῆς ἐναλλαγῆς προσώπων, ποὺ καταλαμβάνει τοὺς ἀνηθίκους, συνήθως δὲν σταματᾷ εἰς ὡρισμένον ἀριθμόν..... Ἤ, ἂν δὲν συμβῇ αὐτό, ἐφ' ὅσον τὸν Σατανᾶν ἐπῆραν σύντροφον καὶ σύμβουλον εἰς τὴν φονικὴν τῆς πρώτης συζυγίας ἐπιχείρησιν, θὰ τὸν ἔχουν τώρα ἀχώριστον τύραννον καὶ δημιουργὸν βίου ἀβιώτου, μέχρις ὅτου ἡ κακὴ ἀρχὴ φθάσῃ εἰς τὸ κάκιστον τέλος της, εἰς τὸ ναυάγιον καὶ τὰ συντρίμματα μιᾶς ζωῆς ἀνηθίκου καὶ ἀνόμου. Διότι, ὅπως βεβαιώνει τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς φονεῖς τῆς συζυγίας (ἐν Ἰὼβ 31. 11, 12): «Θυμὸς ὀργῆς ἀκατάσχετος τὸ μιᾶναι ἀνδρὸς γυναῖκα· π ῦ ρ γ ά ρ ἐ σ τ ι κ α ι ό μ ε ν ο ν ἐ π ὶ π ά ν τ ω ν τ ῶ ν μ ε ρ ῶ ν, οὗ δ' ἂν ἐ π έ λ θ ῃ ἐ κ ρ ι ζ ῶ ν ἀ π ώ λ ε σ ε ν!»

ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. ΙΓ' Λουκᾶ, ιη' 18—27)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 242.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. ΚΓ' Ἐφεσ. β' 4—10)
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 568.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

«Πλούσιον ἐν ἐλέει» ὀνομάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὸν Θεὸν εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν. Διότι θέλει νὰ παραστήσῃ πόσον ἀγαθὸς καὶ ἐλεήμων εἶνε ὁ Θεὸς καὶ πόσον πλοῦτον καλωσύνης καὶ ἀγάπης δεικνύει πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Πράγματι! Ἐὰν κανεὶς καθήσῃ καὶ σκεφθῇ πῶς φέρεται ὁ Θεὸς ἀνέκαθεν πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, θὰ ἴδῃ ὅτι μᾶς περιβάλλει μὲ ὠκεανὸν ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας. Ἀφ' ἑνὸς μᾶς ἐδημιούργησε πλάσματα λογικὰ καὶ ἐλεύθερα, μᾶς ἐπροίκισε μὲ τόσα σωματικὰ καὶ πνευματικὰ προτερήματα, μᾶς ἔκαμε πραγματικῶς τὸ τελειότερον καὶ ἀνώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπὶ γῆς δημιουργήματά Του. Ἀφ' ἑτέρου, τόσον πλοῦτον ἀγαθῶν ποὺ μᾶς παρέχει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θάλασσα καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνεται εὐχάριστος, μαρτυροῦν καὶ αὐτὰ τοῦ Θεοῦ τὴν καλωσύνην τὴν μεγάλην· καὶ μάλιστα, ὅταν κανεὶς λάβῃ ὑπ' ὄψιν πῶς θὰ ἦσαν τὰ πράγματα, ἂν δὲν ἤρχετο ἡ ἁμαρτία, ἡ ὁποία ἔφερε τόσην ἀναστάτωσιν εἰς ὅλην τὴν κτίσιν. Ἀλλὰ καὶ ἡ αἰώνιος ζωή, ἡ ζωὴ ἡ μακαρία καὶ πανευφρόσυνος πλησίον Αὐτοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν μᾶς ἔχει προορίσει, τί ἄλλο φανερώνει παρὰ τὸν πλοῦτον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος θέλει τὴν εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου; Καὶ τώρα, ἂς προσθέσωμεν εἰς αὐτὰ τὸ ὅτι, ἐνῷ ἡμεῖς ἡμαρτήσαμεν καὶ Τὸν περιεφρονήσαμεν καὶ ἦτο δίκαιον νὰ τιμωρηθῶμεν καὶ νὰ χάσωμεν τὸ πᾶν, Αὐτὸς τόσην συμπάθειαν καὶ ἀγάπην μᾶς ἔδειξεν, ὥστε ἐθυσίασε τὸν μονογενῆ Υἱόν Του διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Ἐπὶ πλέον δέ, μὲ κάθε τρόπον ἐργάζεται, διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς μετάνοιαν καὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν σωτηρίαν. Καὶ τί ἄλλο βροντοφωνοῦν ὅλα αὐτά, παρὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς εἶνε «πλούσιος ἐν ἐλέει»;

Καὶ ὅμως! Ὑπάρχουν τόσοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἀνταποδίδουν εἰς τὸν Θεὸν «πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν». Τοιοῦτοι εἶνε οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ποὺ ἀνοίγουν τὰ στόματά των καὶ τολμοῦν νὰ ὑβρίσουν τὸν Θεόν, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ Τὸν ἐπικρίνουν καὶ δὲν διστάζουν νὰ εἴπουν ὅτι «δὲν τὰ ἔκαμε καλὰ ὁ Θεός»! Ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, ποὺ μένομεν ἀσυγκίνητοι ἐνώπιον τοῦ πλούτου τοῦ ἐλέους καὶ τῆς εὐσπλαγχνίας τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν φροντίζομεν ν' ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὴν ἀγάπην Του, δὲν εἴμεθα ἀχάριστοι καὶ ἀξιοκατάκριτοι;

Δὲν θὰ μᾶς κάμῃ κακόν.

Δι' ἐκείνους ποὺ πιστεύουν ἀδιστάκτως εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ πειθαρχοῦν εἰς τὸ θέλημά Του, θεωρεῖ γεγονὸς ὁριστικὸν καὶ τετελεσμένον ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅτι ἔχουν ἐξησφαλισμένην τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Δι' αὐτὸ καὶ γράφει ὅτι τοὺς πιστοὺς καὶ ἀφωσιωμένους εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν «ὁ Θεός...συνήγειρε καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ». Ἦσαν καὶ αὐτοὶ νεκροὶ πνευματικῶς καὶ καταδεδικασμένοι εἰς αἰώνιον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποχωρισμόν. Ἀπέθανον καὶ αὐτοὶ τὸν σωματικὸν θάνατον, ὁ ὁποῖος εἶνε συνέπεια τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον ἐπίστευσαν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ἡ μὲν ἐνοχή των ἐξηλείφθη διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Κυρίου, ὁ δὲ σωματικὸς θάνατος εἶνε δι' αὐτοὺς ὄχι μόνον ἀκίνδυνος, ἀλλὰ καὶ εὐεργετικός. Διότι τοὺς μεταφέρει ἐκ τῆς ζωῆς αὐτῆς εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, τὴν εὐτυχῆ καὶ μακαρίαν. Ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ Κύριος ἀπέθανε μὲν καὶ ἐτάφη, ἀλλ' ἀνεστήθη καὶ ἀνῆλθεν εἰς τοὺς οὐρανούς, ἔτσι καὶ οἱ πιστοὶ ποὺ εἶνε ἡνωμένοι μετὰ τοῦ Κυρίου καὶ ἀποτελοῦν ἓν σῶμα μετ' Αὐτοῦ, θὰ ἀναστηθοῦν μίαν ἡμέραν καὶ θὰ εἰσέλθουν εἰς ζωὴν εὐδαίμονα καὶ αἰωνίαν.

Ἂς μὴ φοβούμεθα λοιπὸν τὸν θάνατον. Δὲν θὰ μᾶς κάμῃ κακόν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴμεθα ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ καὶ πιστοὶ εἰς τὸν Σωτῆρα, καὶ τότε εὐλογημένη ἡ ὥρα ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος· θὰ ἔλθῃ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ βάσανα καὶ τὰς πικρίας τῆς παρούσης ζωῆς καὶ νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εἰρήνης, εἰς τὴν ζωὴν πλησίον τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν μᾶς ἀπεμάκρυνεν ἡ ἁμαρτία. Διότι ἡ ψυχή, ὅταν θὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὸ σῶμα, θὰ πετάξῃ ἐκεῖ ποὺ τὴν εἶχε προορίσει ὁ Θεός, ἐκεῖ ὅπου θὰ στεφανωθοῦν ὅλαι αἱ ψυχαὶ ποὺ ἐπόθησαν τὴν σωτηρίαν καὶ ἠγάπησαν τὸν Σωτῆρα. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸ σῶμα, αὐτὸ θὰ μείνῃ ἐκεῖ εἰς τὸ χῶμα, ἐπειδὴ εἶνε φθαρτόν· θὰ ἀναστηθῇ ὅμως, ὅταν Ἐκεῖνος ποὺ ἐπάτησε τὸν θάνατον καὶ ἀνεστήθη ἐν δόξῃ, θὰ δώσῃ τὸ πρόσταγμα τῆς γενικῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν· θὰ ἀναστηθῇ, διὰ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴν ψυχὴν καὶ μείνῃ ἄφθαρτον καὶ καθαρισμένον ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

Εὐλογητὸς ὁ Θεός! Διὰ τῆς θυσίας τοῦ Υἱοῦ Του κατήργησε τὴν ἐξουσίαν τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Διατί λοιπὸν νὰ φοβούμεθα; Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ διαβεβαιώνει ὅτι «μακάριοι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι».

Δίδει καὶ τὰ μέσα.

Ἀπὸ κάθε Χριστιανὸν ζητεῖ ὁ Θεὸς νὰ ἐργάζεται τὰ ἀγαθὰ ἔργα, τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς ποὺ εἶνε σύμφωνα μὲ τὸ θέλημά Του. Ἀλλὰ καὶ τὸν βοηθεῖ ταὐτοχρόνως καὶ τοῦ δίδει τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἐργασθῇ τὴν ἀρετήν. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος δὲν λέγει μόνον ὅτι εἴμεθα δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ καὶ πρέπει νὰ πράττωμεν «ἔργα ἀγαθά», ἀλλὰ καὶ προσθέτει ὅτι «προητοίμασεν ὁ Θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν». Ὁ Θεὸς δηλαδὴ δὲν διατάσσει μόνον «κάμετε τὸ θέλημά Μου», ἀλλὰ καὶ προετοιμάζει τὰ πράγματα καὶ μᾶς βοηθεῖ διὰ νὰ κάμωμεν τὸ καθῆκόν μας.

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,
ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189
Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

Ναί, ἀδελφέ μου! Δὲν βλέπεις τί κάμνει ἕνας πατέρας, ποὺ εἶνε ἐπὶ τέλους ἄνθρωπος καὶ ἔχει τὰς ἀδυναμίας του; Ἐφ' ὅσον λογικεύεται, δὲν ἀπαιτεῖ μόνον ἀπὸ τὰ παιδιά του νὰ διεκπεραιώνουν μίαν ὑπόθεσιν. Δίδει συγχρόνως καὶ τὰ ἀπαιτούμενα μέσα καὶ ὑποδεικνύει τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας, συνάμα δὲ σπεύδει καὶ εἰς βοήθειαν καὶ συνεργάζεται καὶ αὐτός, διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ πᾶσαν ἀντίδρασιν ποὺ παρουσιάζεται εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν σχεδίων τῶν παιδιῶν του.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεός, ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐπουράνιος, κάμνει κάτι παρόμοιον. Ἠξεύρει Αὐτὸς πόσον μᾶς διέφθειρεν ἡ ἁμαρτία καὶ πόσον εἴμεθα ἀδύνατοι διὰ νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μὲ τὰς ἰδικάς μας δυνάμεις τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ ἐμπόδια ποὺ μᾶς παρεμβάλλει ὁ Σατανᾶς καὶ τὰ ὄργανά του. Εἶνε λοιπὸν δυνατὸν νὰ μᾶς ἀφήσῃ χωρὶς βοήθειαν; Ἄ, ὄχι! Δι' αὐτό, βλέπεις, ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν μας τὸ Εὐαγγέλιον, μὲ τὸ ὁποῖον μᾶς διαφωτίζει περὶ τῶν κινδύνων ποὺ διατρέχομεν καὶ μᾶς ὑποδεικνύει τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐργασθῶμεν τὴν ἀρετήν. Δι' αὐτὸ τίθεται εἰς τὴν διάθεσίν μας, ὁποτεδήποτε καὶ ἂν θελήσωμεν ἡμεῖς καὶ χρειασθῶμεν τὴν βοήθειάν Του, καὶ μᾶς δίδει τὸ ἀνεκτίμητον μέσον τῆς προσευχῆς. Δι' αὐτὸ μᾶς βοηθεῖ καὶ μᾶς ἁγιάζει μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Δι' αὐτὸ ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν μας καὶ ἄγγελον ἀκόμη, διὰ νὰ μᾶς ἐνισχύῃ εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ καλοῦ.

Ἂς μὴ δικαιολογούμεθα λοιπὸν ὅτι τάχα δὲν εἰμποροῦμεν νὰ ἐργασθῶμεν τὴν ἀρετήν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν θέλομεν νὰ βιάσωμεν τὸν ἑαυτόν μας καὶ νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὰ τόσα μέσα ποὺ μᾶς παρέχει ὁ Θεὸς καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε τόσον πρόχειρα, ὅσον καὶ ἀποτελεσματικά.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Η ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΙΑΣ

Δὲν εἶνε ὀλίγαι αἱ οἰκογένειαι ποὺ ἔχουν πολὺ μικρὰ εἰσοδήματα καὶ ὡς ἐκ τούτου περνοῦν ζωὴν περιωρισμένην καὶ στερημένην. Δὲν εἶνε δὲ σπάνιαι καὶ αἱ περιπτώσεις, κατὰ τὰς ὁποίας μία εὔπορος οἰκογένεια δέχεται αἴφνης τὴν ἐπίσκεψιν τῆς πτωχείας, ἡ ὁποία τῆς ἀποστερεῖ ὄχι μόνον τὰ πλεονάζοντα ἀγαθά, ἀλλὰ πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ ἀπαραίτητα μέσα τῆς συντηρήσεως.

Ἡ περίστασις αὐτὴ ἀναμφιβόλως εἶνε δυσάρεστος διὰ τοὺς γονεῖς καὶ τὰ τέκνα καὶ θέτει ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειαν εἰς δοκιμασίαν. Ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς οἱ γονεῖς πρέπει νὰ φανοῦν καλοὶ κυβερνῆται καὶ νὰ δείξουν ὅλον τὸ ἠθικὸν σθένος καὶ ὅλην τὴν σύνεσιν καὶ φρόνησιν ποὺ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως. Δὲν εἶνε μόνον καθῆκον τὸ νὰ φροντίσουν δραστηρίως διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς τροφῆς τῆς οἰκογενείας. Ἀνώτερον καθῆκον ἀπὸ αὐτὸ εἶνε νὰ δώσουν εἰς τὰ παιδιά των, ἰδίως μὲ τὸ παράδειγμά των, μαθήματα καὶ κανόνας συμπεριφορᾶς εἰς τὰς περιστάσεις αὐτάς. Διότι πρέπει νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀποτυχίαι καὶ στερήσεις, καὶ ἂν δὲν εὕρουν σήμερον τὴν οἰκογένειαν καὶ τὰ τέκνα των, δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον νὰ τὰ εὕρουν κατόπιν εἰς τὴν πορείαν τοῦ βίου των. Εἶνε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ὁπλισθοῦν τὰ παιδιὰ ἐγκαίρως καὶ νὰ γίνουν ἕτοιμα διὰ μίαν τοιαύτην δοκιμασίαν. Ἐὰν λοιπὸν ἐπισκέφθῃ τὴν οἰκογένειαν ἡ πτωχεία, δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς γονεῖς διὰ ν' ἀναθεωρήσουν τὴν τακτικὴν τῆς οἰκογενείας καὶ νὰ λάβουν μέτρα καὶ ν' ἀναπτύξουν νέας δυνάμεις καὶ νὰ διδάξουν εἰς τὰ τέκνα των μαθήματα σπουδαῖα, ποὺ θὰ εἶνε δι' αὐτὰ πολυτιμότερα ἀπὸ τὴν κληρονομίαν πολλῶν χρημάτων καὶ ὑλικῶν ἀγαθῶν.

Εἰς τί ἆρά γε ὀφείλεται τὸ οἰκονομικὸν ναυάγιον; Ἴσως εἰς τὴν ἀσυλλόγιστον δαπάνην καὶ τὴν τακτικὴν τῆς σπατάλης ποὺ ἠκολούθει ἡ οἰκογένεια. Ἴσως ὁ υἱὸς καὶ ἡ κόρη, ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ γονεῖς, εἶχαν ἐξανοιχθῇ εἰς ἔξοδα τρελλά, διὰ νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὴν πολυτέλειαν, εἰς τὴν μόδαν, εἰς τὴν ματαίαν ἐπίδειξιν, εἰς τὰς κοσμικὰς συναναστροφὰς καὶ διασκεδάσεις. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατέφθασεν ἡ πτωχεία ὡς συνέπεια φυσικὴ καὶ ὡς τιμωρία δικαία διὰ τὴν ἄφρονα τακτικὴν τῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ ὡς διδάσκαλος καὶ αὐτόματος ῥυθμιστής, ὁ ὁποῖος θὰ βάλῃ τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας ἔρχεται ἡ πτωχεία κατόπιν ἀπροσδοκήτων ζημιῶν καὶ ἀποτυχιῶν καὶ ὀφείλεται μᾶλλον εἰς συνθήκας καὶ αἴτια ἐξωτερικά. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς συνειθίζουν νὰ λέγουν ὅτι τὴν πτωχείαν τὴν ἔστειλεν ὁ Θεός. Καὶ δὲν ἔχουν ἄδικον. Διότι ὁ Θεός, ὁ ἀγαθὸς Πατὴρ τῶν ἀνθρώπων καὶ πάνσοφος κυβερνήτης καὶ παιδαγωγός, ἐπιτρέπει πολλάκις νὰ ἔρχεται ἡ πτωχεία διὰ λόγους ὠφελίμου παιδαγωγίας. Διότι ἡ πτωχεία δεικνύει τὸν δρόμον πρὸς τὴν ἐργασίαν καὶ ἀποσπᾷ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὴν ἀργίαν, ἡ ὁποία εἶνε «μήτηρ πάσης κακίας». Καταστέλλει τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ἔπαρσιν, ἡ ὁποία συντροφεύει τὸν πλοῦτον καὶ δημιουργεῖ τόσα κακὰ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Προφυλάττει ἀπὸ τὴν ἀσωτίαν καὶ ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν λιτότητα καὶ τὴν ἐγκράτειαν. Ἐπὶ πλέον δέ, καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον συμπαθέστερον πρὸς τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων καὶ τὸν πλησιάζει πρὸς τὸν Θεὸν περισσότερον καὶ τὸν κάμνει θερμότερον εἰς εὐσέβειαν καὶ ζωὴν χριστιανικήν.

Ἐὰν λοιπὸν σᾶς ἐπεσκέφθη ἡ πτωχεία, μὴ ταράττεσθε καὶ μὴ χάνετε τὸ θάρρος σας καὶ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν Θεόν. Σκεφθῆτε ποῖα εἶνε τὰ αἴτια. Περικόψατε πᾶσαν ἄσκοπον καὶ περιττὴν δαπάνην. Ἐμπνεύσατε εἰς τὰ παιδιά σας τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἔντιμον ἐργασίαν. Τονίσατέ τους ὅτι μόνον ὁ σπάταλος καὶ ὁ ὀκνηρὸς εἶνε καταδικασμένοι νὰ πεινοῦν καὶ νὰ ὑποφέρουν. Μὲ τὸ παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς σας διδάξατέ τα νὰ ἀντιμετωπίζουν μὲ ψυχραιμίαν τὰς δυσκολίας καὶ τὰς ἀποτυχίας καὶ τὰ ἐμπόδια, καὶ νὰ εἶνε καρτερικοὶ καὶ ἀποφασιστικοί, χωρὶς νὰ χάνουν ποτὲ τὴν πεποίθησιν καὶ ἐλπίδα εἰς τὴν ἀγαθὴν πρόνοιαν καὶ προστασίαν τοῦ οὐρανίου Πατρός.

Ἐὰν μὲ τοιαύτας σκέψεις καὶ ἀρχὰς ὁπλίζετε τὸν ἑαυτόν σας καὶ τὰ παιδιά σας, πρέπει νὰ εἶσθε βέβαιοι ὅτι ἡ πτωχεία, ὅσον καὶ ἂν σᾶς κάμῃ νὰ ὑποφέρετε, θὰ εἶνε ὅμως ἐπισκέπτης παροδικός, ὁ ὁποῖος θ' ἀφήσῃ εἰς τὰ τέκνα σας διδάγματα ἀσυγκρίτως καλύτερα καὶ ὠφελιμώτερα ἀπὸ ὅσα διδάσκει ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν.

Πολλοὶ ἐπιζητοῦν τὴν δόξαν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ πολὺ ὀλίγοι τὴν εὑρίσκουν. Καὶ ὅσοι τὴν εὑρίσκουν, καταβάλλουν ἔπειτα τόσους κόπους καὶ τόσας θυσίας διὰ νὰ τὴν κρατήσουν, μέχρις ὅτου τοὺς ἀποχαιρετίσῃ ὁριστικῶς. Ὅσοι ὅμως ζητοῦν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ τὴν εὕρουν ἀσφαλῶς καὶ θὰ τὴν κρατήσουν μονίμως.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

—Τότε λοιπὸν ὀφείλομεν νὰ προσευχηθῶμεν μὲ περισσοτέραν θερμότητα, διὰ νὰ τὴν φέρῃ ὁ Κύριος κοντά του, εἶπεν ἡ Εὐνίκη μὲ αἴσθημα βεβαίας ἐλπίδος.

Ἡ Ἰουλία καὶ ἡ Εὐνίκη εὕρισκον σπανίας εὐκαιρίας νὰ συνομιλοῦν. Ἡ Ἰουνία ὑπώπτευε τὴν εὐτυχίαν, ποὺ ᾐσθάνοντο αἱ δύο Χριστιαναὶ γυναῖκες, ὅταν εὑρίσκοντο μαζῇ. Διότι μεταξὺ τῆς δούλης καὶ τῆς πρώην ἑστιάδος ἀνεπτύχθη μυστικὸς σύνδεσμος πολὺ ἰσχυρότερος ἀπὸ ἐκεῖνον, ποὺ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν συγγενικὴν σάρκα καὶ τὸ αἷμα. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, διὰ νὰ τὰς κρατῇ ἡ Ἰουνία ἀπομεμακρυσμένας τὴν μίαν ἀπὸ τῆς ἄλλης, ἐφρόντιζεν ὅσον τῆς ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχῃ πλησίον της τὴν θαλαμηπόλον της.

Ἔτσι ἐπέρασε τὸ καλοκαῖρι καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἡ Ἰουνία, περισσότερον τώρα ἀπὸ κάθε ἄλλην ἐποχὴν δυσηρεστημένη καὶ ἀνήσυχος, ματαίως ἐπανήρχετο μὲ νέον ζῆλον εἰς τὴν μελέτην τῆς φιλοσοφίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας ὁ πατέρας της εἶχεν ἀναγνωρίσει τὴν ἀδυναμίαν. Δὲν εἶχεν ὅμως ἀντιληφθῆ ὅτι ἡ εἰρηνικὴ καὶ ταπεινὴ δούλη της παρετήρει τὰ σημεῖα τῆς πάλης, ποὺ ἐλάμβανε χώραν εἰς τὴν ψυχήν της.

Ὁ χειμὼν ἦλθε καὶ πάλιν καὶ οἱ δοῦλοι ἐπερίμεναν διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν μὲ ἀνυπομονησίαν τὰς ἐλευθεριότητας τῶν Κρονίων, ποὺ θὰ ἑώρταζε μετ' ὀλίγον ἡ πόλις.

Πρὸς τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου, εἰς τὸ ἥσυχον σπίτι τῆς Αὐγούστας ἐσημειώνετο κίνησις, ποὺ ὑπενθύμιζε τὴν ἐπέτειον τοῦ θανάτου τοῦ Σεμπρονίου, ὅταν αἴφνης ὅλα ἐσταμάτησαν μὲ τὴν ἀπροσδόκητον ἄφιξιν ἑνὸς ἀπεσταλμένου ἀπὸ τὴν Ρώμην. Ἦτο ἕνας ἔμπιστος δοῦλος τῆς Κορνηλίας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔφερεν ἐπιστολήν τινα ἀπὸ τὴν κυρίαν του, ἀλλ' ἔφερεν αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἀσθενῆ, καταβεβλημένην, σχεδὸν παράφρονα. Προτοῦ ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὴν Ρώμην, εἶχε πάθει ἀφασίαν καὶ περιῆλθε σχεδὸν εἰς ἀναισθησίαν. Τοῦτο δέ, κατὰ τὴν διήγησιν αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, τοὺς ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ φύγουν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἠρνεῖτο ἀναμφιβόλως, ἂν δὲν εὑρίσκετο εἰς τοιαύτην κατάστασιν.

—Ἔφυγεν! ἐπανέλαβεν ἡ Ἰουνία. Τί συνέβη λοιπόν;

Προτοῦ ἀπαντήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του μὲ τὰ δύο χέρια του καὶ μὲ πολὺ στενοχωρίαν εἶπε:

—Ἀναμφιβόλως θὰ ἐμάθατε πλέον εἰς τὰς Ἀθήνας τὴν εἴδησιν τῆς πυρκαϊᾶς τῆς Ρώμης.

Ἡ Ἰουνία ἐτινάχθη.

—Ἡ Ρώμη ἐχάη! Ὢ! Εἰπέ μου τί ἔγινε. Κανεὶς δὲν μᾶς ὡμίλησε δι' ἕνα τοιοῦτο δυστύχημα.

—Ἀλλοίμονον! εἶνε ἀληθέστατον. Τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως κατεστράφη καὶ λέγεται μυστικά—ναί, τὸ γεγονὸς ἔχει γνωσθῆ ἀπὸ πολλὰ πρόσωπα,—λέγεται, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἔβαλε τὴν πυρκαϊὰν μὲ τὸ χέρι του.

—Ὁ Νέρων ἄναψε τὴν πυρκαϊὰν εἰς τὴν πόλιν!

—Ἔκαμε κάτι περισσότερον: ἔπαιζε λύραν θαυμάζων τὴν πυρκαϊάν.

Τοῦτο εἶνε γνωστόν, λέγεις, καὶ οἱ Ρωμαῖοι τὸ ἀνέχονται! ἀνεφώνησεν ἡ Ἰουνία ἐν παραφορᾷ.

—Ἡ δημοσία ἐξέγερσις ἤρχιζε νὰ γίνεται ἀπειλητικὴ καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπειδὴ ἀντελαμβάνετο, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι δὲν ἠμποροῦσαν ν' ἀνεχθοῦν αὐτὸ τὸ αἶσχος, ἤρχισε νὰ ζητῇ ἕνα θῦμα, ἱκανὸν νὰ καταπραΰνῃ τὴν λαϊκὴν μανίαν. Ἐσημάδευσε τὴν δυσφημισμένην αἵρεσιν τῶν Ναζωραίων καὶ διέδοσεν ἀμέσως τὸ ἀσύστολον ψεῦδος, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν οἱ πραγματικοὶ ἔνοχοι. Τοὺς συνέλαβαν καὶ χωρὶς νὰ τοὺς κρίνουν τοὺς κατεδίκασαν εἰς φρικτὰ βασανιστήρια.

—Καὶ ἡ Κορνηλία θὰ κατεδικάζετο ἀπὸ τοὺς κατηραμένους ἐκείνους νὰ ὑποφέρῃ διὰ τὴν θρησκείαν αὐτήν;

—Δὲν εἶν' ἔτσι. Δὲν τὴν κατηγόρησαν διὰ τὴν νέαν θρησκείαν, ἀλλ' ἐβεβαίωναν, ὅτι εἶχεν ἀνάψει πυρκαϊὰν εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ σπίτια. Εἰς μάτην προσεπάθησα νὰ τοὺς πείσω, ὅτι τὴν νύκτα ἐκείνην τὴν εἶχα συνοδεύσει εἰς μίαν ἄλλην συνοικίαν τῆς πόλεως. Κανεὶς δὲν ἠθέλησε νὰ μὲ πιστεύσῃ καὶ κατεδικάσθη νὰ καῇ τὴν ἑπομένην νύκτα, διὰ νὰ φωτίσῃ τοὺς κήπους τοῦ αὐτοκράτορος.

—Ἡ φίλη μου Κορνηλία!..... νὰ καῇ!...... Αὐτὴ ἡ τόσον γλυκεῖα, ἡ τόσον θελκτικὴ γυναῖκα, ποὺ ἐνδιεφέρετο περισσότερον διὰ τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων παρὰ διὰ τὴν ἰδικήν της ἀνάπαυσιν! αὐτή, νὰ κατηγορηθῇ ὅτι ἄναψε φωτιὰ εἰς ἕνα σπίτι! Ἆ! χίλιαις φοραῖς καλύτερα νὰ κατηγορεῖτο ὁ αὐτοκράτωρ! Ἀλλ' εἰπέ μου, πῶς ἠμπόρεσε νὰ σωθῇ; Εἰπέ μού τα ὅλα· διότι εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις πρέπει νὰ τὰ ξεύρωμεν ὅλα.

—Ὢ! Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὰ εἴπω ὅλα. Δὲν εἶμαι Χριστιανός· ἀλλ' ὅταν εἶδα τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων ἦσαν τόσον καλοὶ καὶ γλυκεῖς ὅσον ἡ κυρία μας, νὰ ὑποτάσσωνται εἰς θάνατον φρικώδη, ν' ἀναγκάζωνται νὰ παρίστανται μάρτυρες τῶν φρικτοτέρων βασανιστηρίων, ποὺ ἐπεβάλλοντο εἰς τοὺς συγγενεῖς ἢ τοὺς φίλους των, ἐδοκίμασα ἄσπονδον μῖσος ἐναντίον τῆς θρησκείας καὶ τῶν θεῶν, ποὺ ἐπέτρεπαν τοιαύτας βαρβαρότητας.

Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀνετριχίασεν ἐκ νέου ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν σκηνῶν, ποὺ εἶχεν ἴδει μὲ τὰ μάτια του.

—Καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοί, ἠρώτησεν ἡ Ἰουνία, δὲν ἀπηρνήθησαν τὴν πίστιν των, διὰ ν' ἀποφύγουν τὰ βασανιστήρια;

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ„

Ὑπὸ Ἀρχιμ. **Σεραφεὶμ Παπακώστα**:		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἔσωτ.
1) Τὸ ζήτημα τῆς τεκνογονίας. Ἐξετάζονται ἐν τῇ πραγματείᾳ ταύτῃ τὰ αἴτια τῆς κατὰ τοῦ παιδιοῦ ἐκστρατείας, αἱ χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι καὶ αἱ ὀλέθριαι συνέπειαι ἀπὸ ἀπόψεως ὑγιεινῆς, κοινωνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ θρησκευτικῆς, παρατίθενται δὲ γνῶμαι ἔγκυροι τῶν μεγαλυτέρων ἐπιστημόνων καὶ τὰ πορίσματα στατιστικῶν ἐπισήμων.	ἄδετον	15	7
	πανόδετον	30	10
2) Τὸ Βάπτισμα. Δίδει πλήρη τὴν ἐξήγησιν καὶ τὴν ἔννοιαν τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου καὶ τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ὑπέχει ὁ βαπτιζόμενος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.	ἄδετον	5	6
	πανόδετον	15	7
3) Ἠθικὴ καὶ Ὑγεία, ἔκδοσις δ' ἐπηυξημένη. Ἀποδεικνύει μὲ γνώμας κορυφαίων ἐπιστημόνων, ὅτι ὁ βίος τῆς ἠθικῆς ἁγνότητος καὶ ἐγκρατείας ὄχι μόνον δὲν βλάπτει, ἀλλὰ καὶ διατηρεῖ καὶ προάγει τὴν ὑγείαν καὶ εὐεξίαν τοῦ σώματος.	ἄδετος	4	6

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἐκκλησία καὶ πολιτεύματα.

Ἡ ἀκόλουθος περικοπὴ κυρίου ἄρθρου τῆς «Ἐκκλησίας», ἐπισήμου δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκφράζει πλήρως τὴν θέσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ἀπέναντι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πολιτευμάτων.

«Ἡ Ἐκκλησία, θεσμὸς κατ' οὐσίαν πνευματικός, θείας προελεύσεως, μὲ προορισμὸν τὴν ψυχικὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν, ἣν ἀπεργάζεται διὰ τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως καὶ χειραγωγίας καὶ τῆς ἁγιαστικῆς τῶν μυστηρίων τῆς χάριτος, οὐδεμίαν ἀξιοῖ ἀνάμειξιν εἰς τὰ τοῦ καθορισμοῦ τῆς μορφῆς τῶν πολιτευμάτων, δι' ὧν αἱ κοσμικαὶ ἐξουσίαι ἐπιδιώκουν νὰ κυβερνοῦν τοὺς λαούς. Ἡ φύσις αὐτῆς, ἡ ἀποστολὴ καὶ τὰ πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς μέσα, εἶναι τοιαῦτα, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐπιτελῇ τὸ θεῖόν της ἔργον ὑπὸ οἱονδήποτε πολίτευμα.

«Ὑπάρχει, πράγματι, ποικιλία κοσμικῶν πολιτευμάτων, ἡ δ' ἱστορία τῶν λαῶν ἴσως δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἱστορία ἀγωνιώδους δοκιμασίας ἐπαλλήλων πολιτευμάτων πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἐξ αὐτῶν μᾶλλον τῶν λοιπῶν διασφαλίζοντος τὴν παμμερῆ εὐημερίαν τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ τῶν πολιτευμάτων ἐναλλαγῇ ἡ Ἐκκλησία, μόνον ἀναλλοίωτον πολίτευμα κατὰ τὴν προέλευσιν, τὸν προορισμὸν καὶ τὸ ἔργον της, δὲν συμμεταβάλλεται κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτῆς οὐσίαν καὶ φύσιν· ὡς ἐμπολιτευομένη ὅμως ἐν τῷ κόσμῳ καὶ τελοῦσα ὑπὸ συνθήκας κοσμικὰς κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐπὶ γῆς στρατείας αὐτῆς, ἔλαβεν ἐντολὴν παρὰ τοῦ θείου αὐτῆς Ἱδρυτοῦ νὰ ἀναγνωρίζῃ καὶ ἀποδίδῃ τὰ εἰς τὸν Καίσαρα ἀνήκοντα (Ματθ. κβ' 21), κατὰ τοῦτο δὲ οἱ πιστοὶ ἐνετάλησαν παρὰ τῶν Ἀποστόλων νὰ ὑποτάσσωνται καὶ νὰ πειθαρχῶσιν εἰς τὰς οἱασδήποτε κοσμικὰς ἐξουσίας, «εἴτε βασιλεῖ, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς διὰ τοῦ Θεοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν» (Α' Πέτρου β' 13—14. Τίτ. γ' 1), νὰ προσεύχωνται δὲ «ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι» (Α' Τιμοθ. β' 1—2).

Διὰ μίαν κινδυνωδεστάτην διδασκαλίαν.

Ἀπὸ τὰ ὀλέθρια διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἡ «μεταρρυθμιστικὴ» μανία ἐζήτησε νὰ εἰσαγάγῃ, εἶναι καὶ τὸ τῆς «σεξουαλικῆς διδασκαλίας», τὸ ὁποῖον διὰ τοῦ μαθήματος τῆς ὑγιεινῆς μερικοὶ ἐκ τῶν διδασκόντων τὸ μάθημα τοῦτο καθιστοῦν ἐξόχως ἐπικίνδυνον. Ἀλλ' ἰδοὺ πῶς σκέπτονται οἱ ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Εἰς μίαν διάλεξιν, ποὺ ἔδωκε πρό τινων ἡμερῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Μάντσεστερ ἕνας διάσημος Ἄγγλος ἐπιστήμων, ὁ καθηγητὴς J. Graham Kerr, *μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρείας, ἀπεκήρυξεν ἐντόνως τὴν «μανίαν τῆς σεξουαλικῆς διδασκαλίας».*

Ἦτο ἕνα ἀπὸ τὰ ἀτυχήματα τῆς ἐπιστήμης, εἶπεν, ὅτι τὸ μέγα κέρδος, ποὺ προσέφερε διὰ τῆς προόδου της εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, συνώδευσε καὶ μὲ ἱκανὴν ποσότητα κακοῦ. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ διεκήρυξαν, ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διδαχθῇ ὁ νέος τὰς λεπτομερείας τῆς κατασκευῆς καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ σώματός του, διὰ νὰ μάθῃ τὰ λεγόμενα «γεγονότα τῆς ζωῆς», καὶ εἰδικῶς τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ «φῦλον», ποὺ ἀποτελοῦν «πραγματικὸν κίνδυνον διὰ τὴν διανοητικὴν ὑγείαν καὶ ἰσορροπίαν».

«Ἡ σεμνότης καὶ ἡ ἀποσιώπησις εἰς τὰ ζητήματα τοῦ φύλου—εἶπεν ὁ καθηγητὴς Kerr*—ἐχλευάζετο ὡς σεμνοτυφία». Μία δὲ ἀπὸ τὰς ὀξυτέρας κραυγὰς ἦτο ἡ περὶ τῆς σεξουαλικῆς ἀγωγῆς εἰς τὰ σχολεῖα, καίτοι αὕτη, ἐκτὸς τῶν ἄλλων θλιβερῶν ἐνδεχομένων, εἰς τὰ ὁποῖα ἤνοιγε δρόμον, ἦτο καθ' ἑαυτὴν ἰδέα νοσηρὰ καὶ «ὁδηγοῦσα εἰς τὴν αὐτοκτονίαν τῆς φυλῆς». Κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας —εἶπε—σκοπὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀποφυγὴ παντὸς ὅ,τι ἐρεθίζει τὴν φυσικὴν διὰ τὸ σεξουαλικὸν ζήτημα περιέργειαν· νὰ καταβάλλωνται δὲ οἱ μεγαλύτεροι κόποι διὰ ν' ἀπασχολῆται ὁ νοῦς εἰς ἄλλα ἐνδιαφέροντα.*

Εἰς τὸ κακὸν αὐτὸ ἔργον—προσέθεσε—σπουδαῖον ρόλον ἔπαιξεν ἡ φιλολογία τῆς ἀποφυγῆς τῆς τεκνογονίας. Τὰ βιβλία τοῦ θέματος αὐτοῦ εἶχαν μεγίστην κυκλοφορίαν, δι' αὐτῶν δὲ μετεδόθη ἕνα θανατηφόρον δηλητήριον, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ὁποίου συντελοῦν ἀναπορεύκτως εἰς τὴν ἐξολόθρευσιν μερικῶν ἀπὸ τὰς μεγάλας φυλὰς τοῦ κόσμου· φυλὰς ποὺ ἔπαιξαν σπουδαιότατον ρόλον εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ.

Ἡ ἐπέτειος τῆς ἀνακωχῆς.

Τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν (11ην τρέχοντος) συνέπιπτεν ἡ 17η ἐπέτειος τῆς ἀνακωχῆς, ποὺ συνήφθη μετὰ τὴν τετραετῆ φρικτὴν ἀνθρωποσφαγήν, ποὺ ὠνομάσθη παγκόσμιος πόλεμος. Ἀνακωχὴ εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων πρόσκαιρος παῦσις τῶν ἐχθροπραξιῶν, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ εἰρήνη μονιμωτέρα, ἀλλὰ δύναται νὰ διαδεχθῇ καὶ ἐπανάληψις τοῦ πολέμου.

Δυστυχῶς δὲ ἡ ἐφετεινὴ ἐπέτειος τῆς ἀνακωχῆς φαίνεται νὰ σχετίζεται περισσότερον μὲ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν· ὅτι δηλαδὴ ἐπανάληψις τοῦ πολέμου εἶναι πολὺ πιθανωτέρα παρὰ εἰρήνη μονιμωτέρα. Διότι καθ' ὅλον τὸ μετὰ τὴν πρὸ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν συναφθεῖσαν ἀνακωχὴν διάστημα ὅλα τὰ ἐμπόλεμα Κράτη—ἢ ἔστω τὰ μεγαλύτερα ἐξ αὐτῶν—δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ νὰ ἑτοιμάζωνται πυρετωδῶς διὰ νέας ἐχθροπραξίας καὶ νέαν ἀνθρωποσφαγήν, νὰ δίδουν δὲ οὕτω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι τὸ διάστημα τοῦτο τῶν δέκα ἑπτὰ ἐτῶν ἦτο μία μακρὰ ἀνακωχή, ποὺ ὁδηγεῖ μοιραίως ὄχι εἰς εἰρήνην, ἀλλὰ πάλιν εἰς πόλεμον!

Ἐννέα ἑκατομμύρια νεκροί, εἴκοσιν ἑκατομμύρια τραυματίαι, πέντε ἑκατομμύρια ἀνάπηροι, τόσα ἄλλα ἑκατομμύρια χηρῶν, ὀρφανῶν, ἀσθενῶν πολυειδῶς βασανισθέντων, ὑπῆρξεν ὁ ἀπολογισμὸς τῆς ἀνθρωπίνης φθορᾶς τοῦ πολέμου ἐκείνου. Δυσυπολόγιστα τὰ ἑκατομμύρια τοῦ χρήματος, ποὺ ἐχάθη, καὶ ἀνεκδιήγητος ἡ ἠθικὴ κρίσις καὶ διαφθορά, ποὺ ἐπηκολούθησε. Καὶ ὅμως ὁ ἄνθρωπος τόσον γρήγορα ζητεῖ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν τῆς φθορᾶς καὶ διαφθορᾶς!

«Πολυθεσία».

Εἶναι ὁ νέος ὅρος, ὁ δηλῶν τὴν κατοχὴν περισσοτέρων τῆς μιᾶς ὑπαλληλικῶν θέσεων, ἄρα δὲ περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς μισθῶν. Λέγεται ὅτι αἱ ἀπολαυαὶ τῆς πολυθεσίας μερικῶν «πολυθεσιτῶν» φθάνουν εἰς ποσόν, τὸ ὁποῖον ἔχουν ὡς εἰσόδημα ἄνθρωποι, ποὺ ὀνομάζονται εἰς τὴν ἐποχήν μας ὄχι ἁπλῶς κεφαλαιοῦχοι, ἀλλὰ «κεφαλαιοκράται». Οὕτω δὲ διεμορφώθη καὶ νέα τάξις, ποὺ δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς τάξεως τῶν πλουσίων καὶ κεφαλαιούχων. Διότι οἱ μὲν κεφαλαιοῦχοι καὶ πλούσιοι, ὅταν κατέχουν τὸν πλοῦτον μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν των, καὶ πρὸς ἱκανοποίησιν πάσης ἀτομικῆς των ἰδιοτροπίας, καθ' ὃν χρόνον ἄλλοι στεροῦνται καὶ τῶν ἀπαραιτήτων διὰ τὴν συντήρησιν, ἀποτελοῦν ἄδικον κοινωνικὴν τάξιν, καὶ προκαλοῦν γογγυσμοὺς καὶ ἀγανάκτησιν καὶ στάσεις καὶ ἐπαναστάσεις. Ἀλλὰ καὶ οἱ «πολυθεσῖται», ἐφ' ὅσον κατέχουν πολλὰς θέσεις, καθ' ὃν χρόνον ἄλλοι τῶν αὐτῶν προσόντων ἄνθρωποι δὲν ἔχουν καμμίαν καὶ δὲν εὑρίσκουν κενὴν θέσιν, διότι τὰς κατέχουν οἱ «πολυθεσῖται», δὲν κάμνουν τίποτε ἄλλο παρὰ παίρνουν καὶ τὸ ψωμὶ ἀπὸ τὸ στόμα ἄλλων, ποὺ δικαιοῦνται νὰ εὑρίσκουν τοὐλάχιστον ψωμί. Δὲν εἶναι δὲ μικροτέρα καὶ ὀλιγωτέρων κακῶν αἰτία ἡ ἀδικία αὐτη.

Καὶ εἴδομεν μέν, ὅτι συνετάχθη κάποιος νόμος κατὰ τῆς πολυθεσίας, ἀλλὰ πολὺ φοβούμεθα μήπως καὶ αὐτὸς σπεύσῃ νὰ εὕρῃ τὸ μυστικὸν καταφύγιον κάποιου ἄλλου ὁμοίου νόμου, τοῦ νόμου περὶ τοῦ «πόθεν ἔσχες», διὰ νὰ κρυβοῦν ἐκεῖ μαζῇ, διότι εἶναι νόμοι πολὺ ντροπαλοί, καὶ ἴσως φοβοῦνται τὴν δημοσιότητα καὶ τὴν δρᾶσιν.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Πολύκαρπος Ἀνδρώνης.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος ἐν Θεσσαλονίκῃ· οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱεροδ. Χαραλ. Λέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλος Παπαγιάννης ἐν Ἡρακλείῳ· Ἀλέξ. Γκανιάτσος ἐν Σέρραις· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Σάμῳ· Ἀθαν. Φραγκόπουλος ἐν Ἰωαννίνοις· Ἠρ. Παπαγιάννης ἐν Θεσσαλονίκῃ· Κωνστ. Χρόνης ἐν Βεροίᾳ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Ναούσῃ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Καρλοβασίοις (Σάμου)· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν τῇ περιφερείᾳ Χανίων.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι.